

SLOVENSKI NAROD.

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrt " 2 " 20 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat
5 " " " " 2krat.
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Čehi o vladi.

Našemu občinstvu bomo vsakako ustregli, ako mu podamo izrek českega naroda o Hohenwartovi obljubi, da hoče Čehom toliko dati, kolikor je koncesiral Poljakom. "Pol." piše:

"Državnopravna opozicija, zlasti ona v deželah česke krone more o sebi reči, da ni ministerstvu Hohenwartovemu nasproti stopila s tajnimi mislimi. Očitno in jasno mu je izrekla svoje opravičene želje in tirjatve, in mu ni delala nikakoršnih iluzij niti mu prikrivala svoje prepričanje, da vsakako zaželene sporazumljenje narodov, osobito pa uravnava s Čehi zahteva več poguma in radikalnejega postopanja, nego se javlja v prvi in drugi vladni predlogi. Ministerstvo, katero namerja na ta način dospeti do cilja ter državo prestrukturirati, se ne sme prestrašiti pred hrupom koribantov, kakoršnega so pričeli nemški fanatiki nemško-česke narodnosti o izjavi, da si vlada ne bo premisljala Čehom isto dovoliti, kar je dovolila Galiciji. Vlada, ki hoče dospeti do cilja, se ne sme plašiti tudi večega hrupa, kateri bi gotovo nastal, ako (ona) izreče, da deželam česke krone še veliko več dovoliti mora, more in hoče. Ne vemo, ali ima ministerstvo Hohenwartovo na korist avstrijske državne uprave tak pogum in energijo, tudi ne vemo, ali se je že preverilo, da treba še več dovoliti; to pa je gotovo, da je sicer pričelo brezuspešno delo.

V tem hipu to preziramo in hočemo le nekaj dogotoviti. Česka državopravna opozicija ni imela pri predlogi gališkega postavnega črteža nikakoršnega poročta, da je tudi ministerstvo iste misli, s katero so nemški centralisti hoteli potrditi omenjeni črtež — misli namreč, ka se toliko strožje in uniformneje sklopijo dežele česke krone z ostalo Cislajtanijo. Zato smo se protivili tako osorno omenjeni predlogi. Po znani izjavi grofa Hohenwarta v ustavnem odboru moramo vsakako izreči svoje priznanje, ka ni nikakor namerjal Čehom, Poljakom nasproti meriti z neenakim merilom. Pričakovaje in objektivno bo državopravna opozicija zasledovala daljne korake, ktere bo vlada od slej storila, ravnala se bo po pogumu in energiji, katero bo vlada nasproti rastoči steklosti in marazmu nemško-pemske klike pokazala.

Ne slepo sovraštvo, niti predvzetje in rankina nas vodijo k temu, da tak pogum kot tirjatev zahtevamo, ampak globoko prepričanje, da so le umetni volilni red, hegemonistična prizadevanja poprejšnjih vlad to kliko, ktera se nikakor ne strinja z nemškim narodom v Avstriji, pospeševala in pripravila do stališča, katero še danes po krivem zaseda. Da se sploh more dokazati, da tej kliki ni v skrbi blagor države ampak le gola, surova strast nadvladanja in gospodovanja, se je to hvalevrednim načinom pri zadnjih dogodjajih v ustavnem odboru in po izjavah dotičnih javnih organov te klike dokazalo. Isti možje prejšnjega ministerstva, ki so v slovesni spomenici izrekli, da mora ustava ostati, kakoršna je, da se Galiciji ne sme privoliti ničesa, bi sedaj Galicijo popolnem oprostili, da popolnem oprostili le zbog tega, da bi Čehom, Jugoslovenom in avtonomističnim Nemcem tem osorneje pokleknil na prsa; isti možje, ki so nekđaj Poljake siloma hoteli pridržati v državnem zboru, jim denes nehoté privoliti da se udeleže obravnave, pri kterih bi jim utegnili braniti surovo majoriziranje državopravne opozicije; isti

možje, ki so nekđaj prosili tako milo, naj pridejo česki zaupni možje na Dunaj, da se začno dogovori o spravi, so zeleni od jeze in zlobe, ka izreka denes avstrijski minister voljo, da Čehom isto podeli, kar je Galiciji odmerjeno.

Nikakoršnih koncesij Čehom, ven z Galicijo, zanjka neposrednih volitev okolo še ožje "Cislajtanije" pritegnena, gojenje nemških koristi in nadvladanja v novem avstrijskem "torso" — to je glasilo in krik že sedaj pri pičem odmerjenji tega, kar je grof Hohenwart dati hotel. Pri vsem tem pa kažejo nemško-centralistični fanatiki tako slepo strast, imajo v svojem odboru tako neizmerno kolobocijo, tako malenkostno besedovanje in klepetanje, ka se mora pomilovaje zmajevati z ramami o tem načinu rešiti državo in o neomejeni oholosti in ošabnosti, ktere je že postala neozdravljiva bolezen. Istega "Höllensbreughel" naletimo tudi v časnikih te klike. S prisiljeno persiflažo in posmehovaje izrazuje eden izmed teh listov misli svojih gospodarjev tako-le: "Taka je tedaj: Za Čeha in Poljake izredna stališča. V gališkem zboru Poljaci, v českem Čehi gospodujejo. Oni po svoji volji uravnavaajo upravo, policijo, poduk itd. Potem pridejo v državni zbor in uravnajo tudi za čisto nemške dežele ravno iste zadeve. Nemci v Avstriji sploh naj se v glavnih vprašanjih brezpogojno podredijo volji slavenske večine. Mi Nemci ne smemo imeti nikakoršnega vpljiva na Galicijo, oziroma na Česko. Nam pa naj se smejo predpisavati postave, mi naj bomo nadvladani, mi moramo biti zadovoljni z vrivanjem v naše zadeve, kar drugi ponosno zavračajo, z eno besedo, mi naj bomo Heloti, služoč narod!" Vzeli smo nalašč te stavke brez prenarodbe, nekaj da odkrijemo lažnjivost, nekaj pa da svetujemo, kako lahko se oprosté nemško-avstrijske dežele vsega vrivanja v njih zadeve. Če namreč avstrijski Nemci ne trpé Poljakov in Čehov v državnem zboru, dobro, pa jim privoščimo državni zbor popolnem — ampak celega; Galiciji in deželam česke krone naj se da lastni zastop in nemško-avstrijskim deželam tudi, pa bo pomagano vsem in nihče se ne bo pritoževal zaradi vrivanja. Denes pa je reč še taka, da se nemški centralisti vtikajo v zadeve Galicije in Česke nasproti njeni volji in da se hočejo vtikati na večne čase.

Hvala splošna tedaj za podana razjasnila, ktera godé sad in peljejo k hitrejšemu razvitku. Čem jasneje je stališče, tem ugodneje."

Dopisi.

Iz Kranjskega 12. maja. [Izv. dop.] (Gorenjski tabor in slovensko ljudsko šolsko društvo.) Vsacega pravega, domoljubnega Slovenca je žalilo, da se je gorenjski tabor prepovedal — le slovenskim, zlasti kranjskim učiteljem pa to ni bilo toliko žal. In zakaj ne? V 3. točki taborovega programa se je glasilo, da se bode razgovarjalo o brezverskih šolah. Nameravalo se je torej grajati šolstvo po sedanji naredbi. Vprašajmo, je li to primerno za naše slovensko, priprosto ljudstvo, za našega nevednega kmeta? Naše kmečko ljudstvo ni še tako umno, da bi razumelo razprave o brezverskem šolstvu. Naši priprosti slovenski kmetje, ki bi govore taborske poslušajo, nimajo še dovolj prepričanja o šolski koristi, nimajo še veselja, ljubezni do šole. Šola našim ljudem še nikoli prav vseč ni bila, niti pod prejšnjim cerkvenim nazorništvom, niti pod sedanjim državnim. In vendar se more ljudstvo le po

šolah omikati, vendar so le ljudske šole edino pravo sredstvo, da se ljudstvu pomore k večji duševni omiki in k boljšemu materijalnemu stanju. Pri nas in povsod kaže torej, da se kmetu šola priporoča, da vsaj on rad pošilja svoja deca v šolo, da naj skrbi zanje, da se obražujejo, da naj redno plačuje učitelja, dobrotnika svojih otrok. Ali se je mar na gorenjskem taboru v tem smislu govorite hotelo? Težko! Dozdeva se mi, da se je sedanje šolstvo tako pretresovati hotelo, kakor to storé v šolskem oziru pristranski listi "Vaterland", "Volksblatt" in drugi. Hotelo se je menda reči: v današnjih šolah se mladina ne podučuje v sveti veri in kršanskem nauku, se ne izreja v duhu kršanstva, se ne vodi k svetim opravilom v cerkev itd. Le posvetne reči o živalih, opicah itd. se jim pripoveduje. Tako pišejo omenjeni časniki. Prašam pa, ali se to more obrniti na slovensko ljudsko šolstvo na Kranjskem? Ali se poleg novih šolskih postav pri nas tako godi?

Kdor pozna razmere na Kranjskem, dobro vé, da se po vseh šolah pri nas, kjer imajo še duhovni kaj ljubezni do šole in mladine, pridno podučuje v sv. veri, kakor popred. Zdaj kakor pred hodijo učenci k sv. mašam. Čemu torej grajati kaj, kar ni graje vredno? Čemu grditi šolo, mesto jo priporočati? To se pravi, škodo žele! Tistim, ki so mislili zoper šolstvo govoriti, svetujem, da naj bi rajše na to delali, da se kmalo skliče kranjski deželni zbor, da se tedaj kmalo izdela postava, po kateri bodo srenje primorane, šole zidati, otroke v šolo pošiljati, učitelja tako plačevati, da bode mogel pošteno živeti, in srenji več koristiti. To je pri nas potrebno, pa ne iskati brezverskih šol na Slovenskem, kjer jih ni. Brezverske bodo le tedaj, ako ne bodo hoteli duhovni v šoli skrbeti za poduk v kršanskem nauku in za cerkvena, verska opravila.

Iz Ptujca, 13. maja. [Izv. dop.] — (Glavna skupščina čitalnice; je senska razstava.) Odbor čitalnični uljudno vabi vse čast. gosp. čitalničarje k glavni skupščini, ki bo 21. majnika ob 5ti uri popoldne v čitalnici. V program spada: 1. poročilo ravnatelja o društveni delavnosti; 2. poročilo blagajnika; 3. volitev ravnatelja, 6 odbornikov in 3 zamenikov; 4. razgovor o jesenski razstavi; 5. predlogi in nasveti posameznih udov. — Po shodu zvečer ob pol osmih bode beseda z gledališčno igro in petjem: v Ljubljano jo dajmo, tombola in ples.

Razstava vseh pridelkov poljedeljstva in gojzdnarstva z vsemi postranskimi pridelki živinoreje, obrtnije in rokodeljstva bode trpela od 21. septembra do 2. oktobra 1871; prva bo 21. avgusta naznaniti razstavni predmet in prostor, ktereza za-nj potrebuje. Da se vožnina po železnicah zniža, se je že prosilo. Zastop ptujskega mesta je obljubil 500 gl. podpore; kmetiško društvo v Gradcu je že tudi obljubilo 500 gl. podpore in po nekaj svetinj in diplom. Dotični razstavni odbor pa še od drugod pričakuje zdatne podpore; ni toraj dvomiti, da se to podvzetje ne bi uresničilo.

Zdi se nam, da je razstava za ptujski okraj potrebna; zdi se mi pa tudi, da se je narodnjaki ne bi smeli ogibati; ravno o tem predmetu bode tudi v čitalnici razgovor. Zato so posebno vabljeni k tej seji vsi prijatelji narodnega napredka.

Iz Haloz, 10. maja. [Izv. dop.] Dobro osnovano tiskovno društvo v Mariboru ima sposobne vodnike, precej družnikov in razpolaga z dostojno novčno svoto;

kak vpljiv na čč. gospode. A to ni res. Marveč se nam pripoveduje, da je šla vsem trem gospodom — ženitev po glavi. Šembrane Eve!

* (Lovska nesreča.) Dne 25. aprila je vstrelil mežnar v Trenti na bovškem medveda. Na drugi strel je medved obležal; ali ko je lovec k njemu priteknel, ni bil še medved mrtev, in popadel je strelca s tacami, ter mu odtrgal celi spodnji del glave, in tudi del jezika. — Medved je kmalu potem poginil ali tudi lovec že drugi dan umrel.

* (Dr. Klun) se je odpeljal v Švico. Za zdaj je dobil na dva meseca odpust, potem pa popolnem iz službe odstopi. Mož je menda spoznal, da je njegova rola izigrana, pa tudi njegova mošnja polna. Odpotoval ni srečno. Vlak, ki ga je vozil, je z drugim vlakom vkup trčil tako, da se je Klunova soproga precej poškodovala.

* (Poziv predbrojenja) na Propovijedi dominikanca Arhangjela Kalića. Medju narodnom književnosti koja se tako lijepo razvija na korist prosvjete i izobrazjenja našega puka, ipak se jošter pazi jedna praznoća, koju do sada malo se spisatelja pobrinulo da popune, premda od rješive važnosti. A to je izdavanje u našem jeziku vrjednijeh izvornijeh propovijedi, koje bi i duhovničtvu bile za pravilo, obiteljima za bogoljubno štenje, a svakomu ljubitelju naroda i jezika za napredak književnosti. Plemenitu misao nazad malo godina bijaše začeo sveštenik M. J. Granić kad zamjeri izdavanje knjižice za župnike i propovijedaoca, uvjeren da niko bolje što župničko misništvo može i dužno je uljuditi puk. Dali žalibože, zbog nedostatnog podpora, kako nam se čini, imao se okaniti te lijepe namjere. Premda se mi ne usudjivamo latiti se toliko široka polja, nu želeći da barem najvrjednije djelo medju našim narodnim propovijedaocim bude što prije objavljeno, preuzimljemo se izdavanja volecjenjenijeh **Propovijedi dominikanca Arhangjela Kalića** dubrovčanina (rod. 1739 † 1816), što nam blagodarno ustupiše volecasni ovi oci dominikanci, pred kojim je svojeručno Kalićevo pismo, što on sam bijaše uredio za tisak, a ne dočekao vidjeti izdanje. Ne usudjujemo se prije vremena procjenjivati rečeno djelo, nešto da predbrojnici ne budu sumnjiti o našem sudu, a najviše što svaka prosuda bila bi ispod vlastite cijene; dali ćemo samo u tom obziru donieti volecjenjeno mnjenje glasovitog spisatelja Ivana Kurelca, člana jugoslavjanske akademije, a štije se u Radu XII. na str. 233: „Još sam u Dobrovniku olahkotio izdavanje slavnoga dominikanca Kalića, čim sam kroz nêko vrême vsaki dan v samostan dominikanski pohodio i mlade sinove toga reda u naš pravopis i jezik upučivao, da umêt budu dêlo prepisat i za štampu spremit.“ A za ovim svak se može uvjeriti po sebi o vrjednosti rečenih propovijedi kroz one „Tri besjede redovnika Dominikana dubrovčanina“ tiskane u Dubrovniku god. 1784, što je Kalić bezimenice izdao, a mi ćemo opet preštampati i sadružiti s drugim netiskanim propovijedima. U sve ima 34 propovijedi, 9 besjeda na pohvalu svetaca, i one tri tiskane, izrečene u Dubrovniku prigodom kuge. Knjiga će biti u velikoj osmini, a imat će u obsegu po prilici 550 strana, a tisak i izvanski oblik bit će po najnovijemu ukusu. Izaći će u 3 dijela; cijena je za predbrojnik 3 for. a. v. a imade se unaprijed poslati prva polovina predbrojne svote, to jest 1 for. 50 novč. a druga polovina šalje se, kad p. n. predbrojnici prime drugi dio. Predbrojenje i dotična opredjeljena svota imade se slati najdulje do 30. lipnja o. g. nakladnoj knjižari, jer će se ostale naručbine iza 30. lipnja ovamo pripivše, samo uz opredjeljenu knjižarsku cijenu od 3. for. 60 novč. moći odpremiti.

U Dubrovniku na 1. svibnja 1871.

Tiskarski zavod i nakladna knjižara Dragutina Pretnera.

* (Strašno.) V ljubljanskijh novinah beremo: Pred nekterimi dnevi so v civilno bolnišče prinesli ubozega delavca. V soboto je prišla njegova žena s peterimi otroci v bolnišče moža obiskat in pozvedet, kako se mu godi. Iskaje ga je zaišla v dvorano za seciranje, ki je bila slučajno odprta. Tu je na mizi ležal pokrit

mrlič. Radovedne kakor so ženske, je žena mrliču obraz razkrila in o groza! — spoznala je svojega moža!

* (Duhovske spremembe) v ljubljanski škofiji. Prestavljena sta gg.: Škofca Anton, duh. pom., s Prema v Stari trg pri Ložu in Štupar Janez iz Fare za kateheta in duh. pomočnika v Črnomelj. — V Goriski nadškofiji: Naslednji gg. so tako-le vstavljeni: Evgenij Valussi, dr. bogoslovja, je postal profesor moral-teologije; Jožef Gabrijevčič, dr. bogoslovja pa špiritual v gor. semenišči; Lor. Ruter, namestni vodja na Sveti gori; Jožef Škočir, vikarij v Čepovanu; Jožef Golija, vikarij v Ponikvah; Karol Kumar, koop. v Vučah; Marko Vales, koop. v Renčah; Leopold Vuk, v Pervačini; v Perteole je prišel za koop. g. Alojzij de Stefani, duh. videmske škofije. — Prestavljena sta gg. oo. kapucina Alfonz Krašovic iz Gorice v Križ, Ubald Bergant iz Volšperga v Gorico. — Umri so: O. Kajetan Hilčer, gvardijan kapucinov v Križu; O. Zenon Mory, kapucin; O. Avrelij Kanderan, frančiškan; O. Ermin Schmalzbauer, redovnik sv. Janeza od Boga; Mih. Rojc, kapl. v pokoju.

Listnica vredništva.

G. Z. v K.: Iz dveh razlogov nismo tiskali spomenice naših poslancev: 1. nam je niso poslali in je zdaj menda „Vatrl.“ v očeh nekterih pravi slovenski organ, 2. se nam zagotavlja, da spomenica v „Vatrl.“ ni taka, kakor je bila med poslanci dogovorjena — falzificiranih pisem pa nočemo tiskati. Krivnje torej ne iščite pri nas, ampak tam, kjer jo najdete.

Dve lekarnici

na Dolenjskem se dajate v najem proti primerni varšini (kavciji.) Več o tem se zve v lekarnici v Metliki. (2)

Razpisana služba.

Pri občini sv. Krištofa na Laškem je razpisana služba občinskega pisatelja z mesečno plačo 40 gld, razun drugih potrebnih lastnosti se posebno tirja znanje slovenskega jezika in resna volja, hipoma slovenski uradovati pričeti. Prosilci naj do zadnjega t. m. svoje prošnje predložijo.

Jarnej Kačič, župan. (1)

Na tisoče ljudi

ima zahvaliti svoje lepe lase edinemu, najzanesljivejšemu in najboljemu **pripomočku za lasno rast** (haarwuchsmittel).

Ni je stvari, ki bi lase na glavi bolj branila in v rastenji podpirala,

kakor po vsem svetu tako znana in sloveča, od mediciničnih avtoritet preskušena, z najsijajnejšimi in čudovitimi vspehi kronana, od Nj. c. kr. apostolskega veličastva cesarja Franza Jožefa I. avstrijskega,

kralja ogerskega in českega itd. z izključljivo c. kr. privilegijo za ves obseg c. kr. avstrijskih držav in vseh ogerskih kronovin s patentom 18. novembra 1865, št. 15.810/1892 odlikovana

Resedina pomada za kravžljanje (Reseda-Kräusel-Pomade),

pri ktere redni rabi se celo najbolj gola mesta na glavi popolnoma z lasmi obrastejo, sivi in rudeči lasje dobe temnejšo barvo; ona lasna tla čudovito okrepeča, popolnoma in v malih dneh odpravi vsakojak oprhlanje in luskinanja, za vselej in v kratkem ustavi izpadanje las, daje lasom naravno svetlobo, lasje dobijo

valovito podobo,

in jih brani, da v pozno starost ne osive.

Zarad svoje jako prijetne vonjave in krasne zunanje oblike je poleg vsega kinč najfineji toaletni mizi.

Cena ene steklice s podukom (v 7 jezikih) 1 gld. 50 kr., s poštnim pošiljanjem 1 gld. 60 kr. a. v

Prodajalci dobé dostojne odstotke.

Fabrika in glavna centralna razpošiljavna zaloga za drobno in debelo pri

Karlu Polt-u

parfumeur-ju in lastniku večih c. kr. privilegij na Dunaji, Hernals, Annagasse 15, v lastni hiši, kamor naj se pošiljajo vsa pismena naročila, in kjer se naročila iz provinc za poslan gotov denar ali proti poštnemu povzetju najhitreje izvršujejo. (17)

Glavne zaloge so edino pri gospodih:

Viktor Grablowitz, lekarju „zum Mohren“ v Gradcu, Murvorstadtplatz; na dalje pri

Eduardu Mahru, dišavarskemu kupcu v Ljubljani, trgovcu z nirnberškim blagom v Beljaku in A. Hudelist v Celovcu.

NB. Kakor pri vsakem izvrstnem fabrikatu, poskušajo se tudi pri tem že ponarejanja in pačenja; torej prosimo, naj se kupci obračajo le na gori omenjene zaloge in naj pravo Resedino pomado za kravžljanje od Karla Polta na Dunaji izrečno zahtevajo, kakor naj tudi pazijo na gori tiskane marke.